

Espurna nº120

Maig 2019

Butlletí informatiu

de Prevenció

d'Incendis

Forestals

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Per

Unitat Tècnica UT-902

Servei de Prevenció d'Incendis Forestals

ÍNDEX

Claus del mes.....	2
Dades Estadístiques.....	5
Valors Acumulats	5
Comparació amb els valors mitjans.....	6
Evolució mensual: nombre.....	8
Evolució mensual: superfície afectada.....	9
Anàlisi de les causes	11
Relació completa d'incendis en el període	12
Comportament observat del foc	13
Comportament esperat del foc.....	15
Notícies i divulgació	15
Formació de les Unitat amb vehicle motobomba	15
Publicació del “Decàleg de València” per a la defensa integrada front al incendi en la gestió del mosaic agroforestal	16
Mitigació del risc d'ignició i propagació d'incendis en zones amb acumulació de la inflorescència del xop.....	17

Foto portada: Exemple d'imatge d'acumulació d'inflorescència del Xop, que ha estat especialment abundant durant aquest mes de maig, on ha tingut un paper protagonista en les ignicions que han ocorregut en el mes. Per aquest motiu s'ha intensificat l'esforç del Servei de Prevenció d'Incendis Forestals en la vigilància i mitigació del risc en aquestes zones. Font: Servei de Prevenció d'Incendis Forestals

Per a qualsevol aclariment o suggeriment contactar amb: unidadtecnica902@gva.es

CLAUS DEL MES¹

El mes de maig de 2019 ha sigut **sec** a la Comunitat Valenciana. La temperatura mitjana ha sigut de 16,6°C, que és **0,1°C superior** a la de la climatologia de referència (16,5°C).

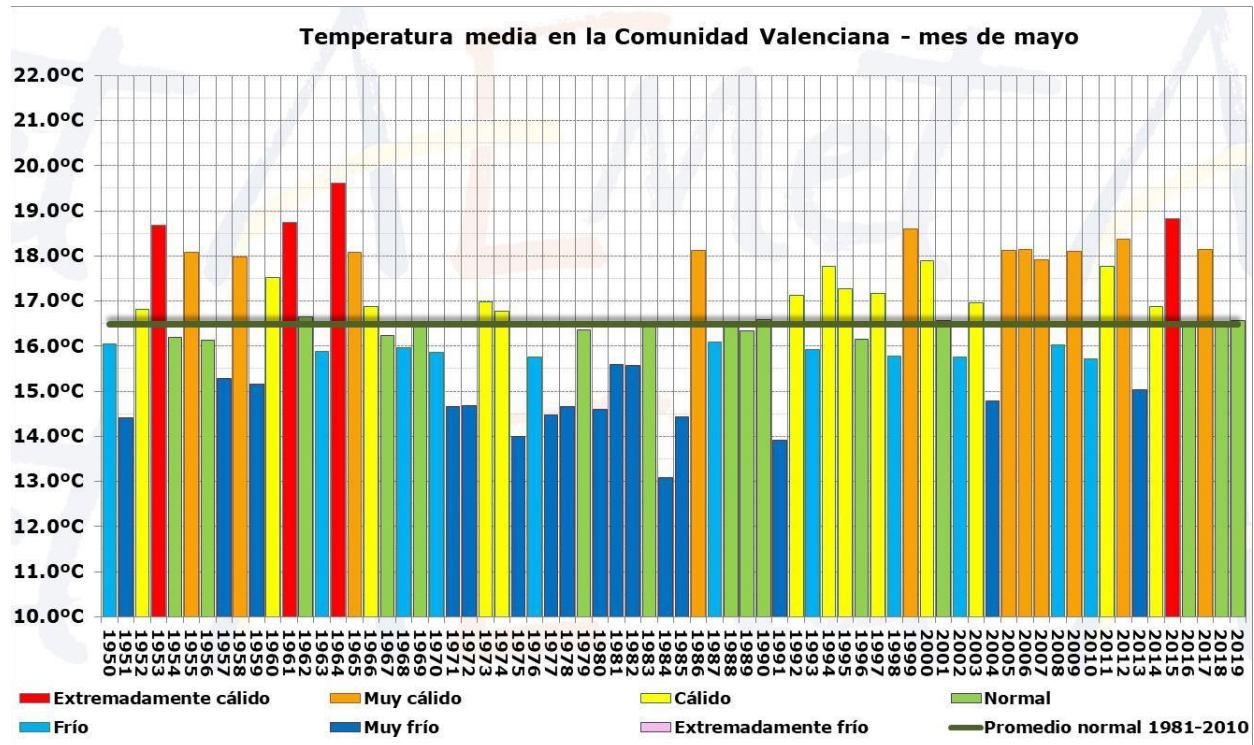

Figura 1. Temperatura mitjana dels mesos de maig a la Comunitat Valenciana, en contrast amb la mitjana de la sèrie.

Gran part del mes les temperatures van estar lleugerament per davall de la mitjana normal i només es va registrar un pic càlid entre els dies 8 i 11. El dia 10 va ser el més càlid de maig, ja que aquest dia es van superar els 30 °C de forma generalitzada en zones baixes del litoral i prelitoral d'Alacant i València. La màxima absoluta es va registrar el dia 10 a Sagunt (34.7 °C), i també es van superar els 32 °C aquest dia a Estivella, Carcaixent, Xàtiva, Sumacàrcer, Oriola, Pego, Polinyà, València, Miramar, Novelda i Ontinyent.

Les temperatures més baixes es van registrar a la primera setmana, amb temperatures mínimes pròximes a 0 °C en observatoris de l'interior nord de València i interior de Castelló. En Ademús es va registrar una temperatura mínima de -0.1 °C el dia 6, i aquest mateix dia, 0.5 °C a Aras de los Olmos i 0.7 °C a Vilafranca.

¹ La informació sobre meteorologia, excepte indicació expressa, prové d'AEMET

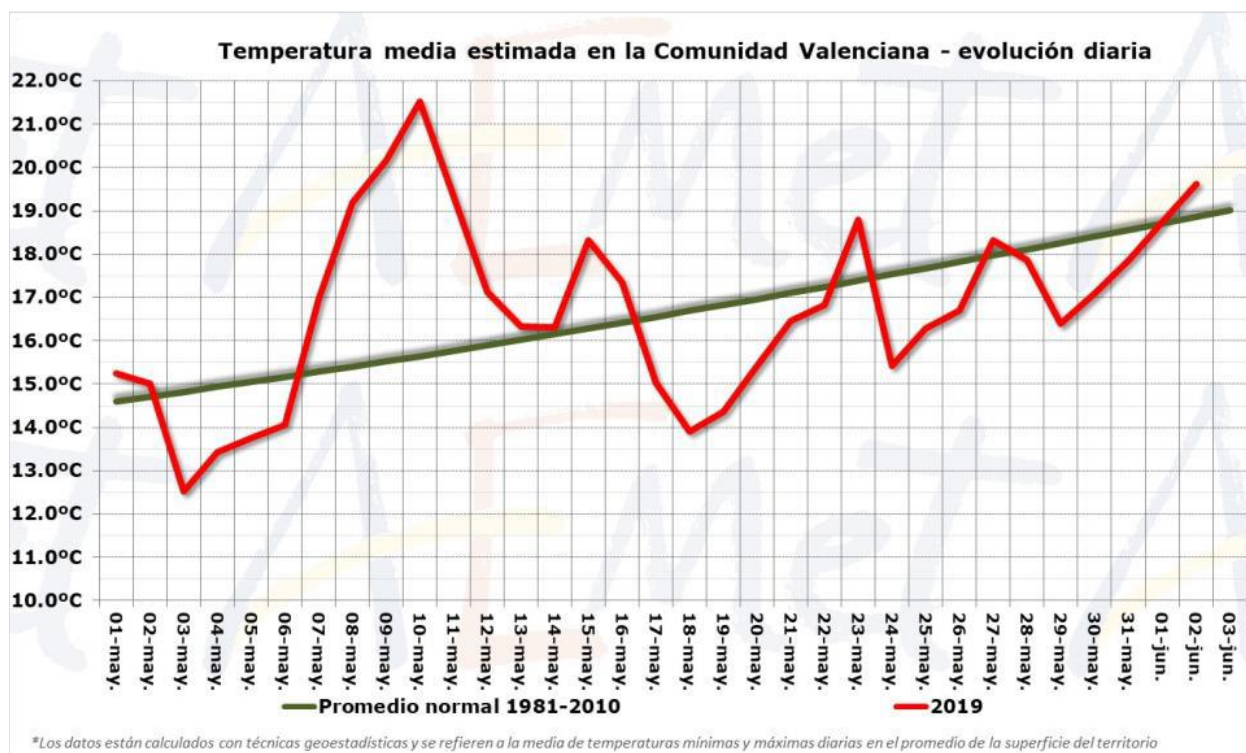

Figura 2. Evolució diària de la temperatura durant el mes de maig a la Comunitat Valenciana.

No hi ha una gran diferència espacial en les anomalies de temperatura, tot i que el mes va ser un poc més càlid del normal en zones de l'interior de València i d'Alacant, i més fred en els litorals de València i Castelló. Al mes de maig s'ha observat que el mar ha estat lleugerament més fred del normal en aigües costaneres del litoral de València i Castelló. Maig és un mes en què comença a predominar el típic règim de brises de final de primavera i d'estiu. La brisa que es dispara a partir de migdia i refresca tot el territori és un vent que s'esmuny sobre el mar i tendeix a adquirir progressivament la seva temperatura, i un mar fred, com el que s'ha observat en aquest mes, dóna lloc a unes brises un poc més fresques que l'habitual d'aquestes dates.

Pel que fa a la precipitació, l'acumulada ha sigut de **17,2 l/m²**, que és un **64% inferior** que la de la mitjana climàtic del període 1981-2010 (47,3 l / m²), i qualifica el passat mes de maig com **sec**.

Per províncies, la precipitació mensual a Alacant ha sigut un 86% estat inferior que la de la mitjana normal, a València ha sigut un 62% inferior i en la província de Castelló la precipitació mensual ha sigut un 57% inferior a la de la mitjana normal

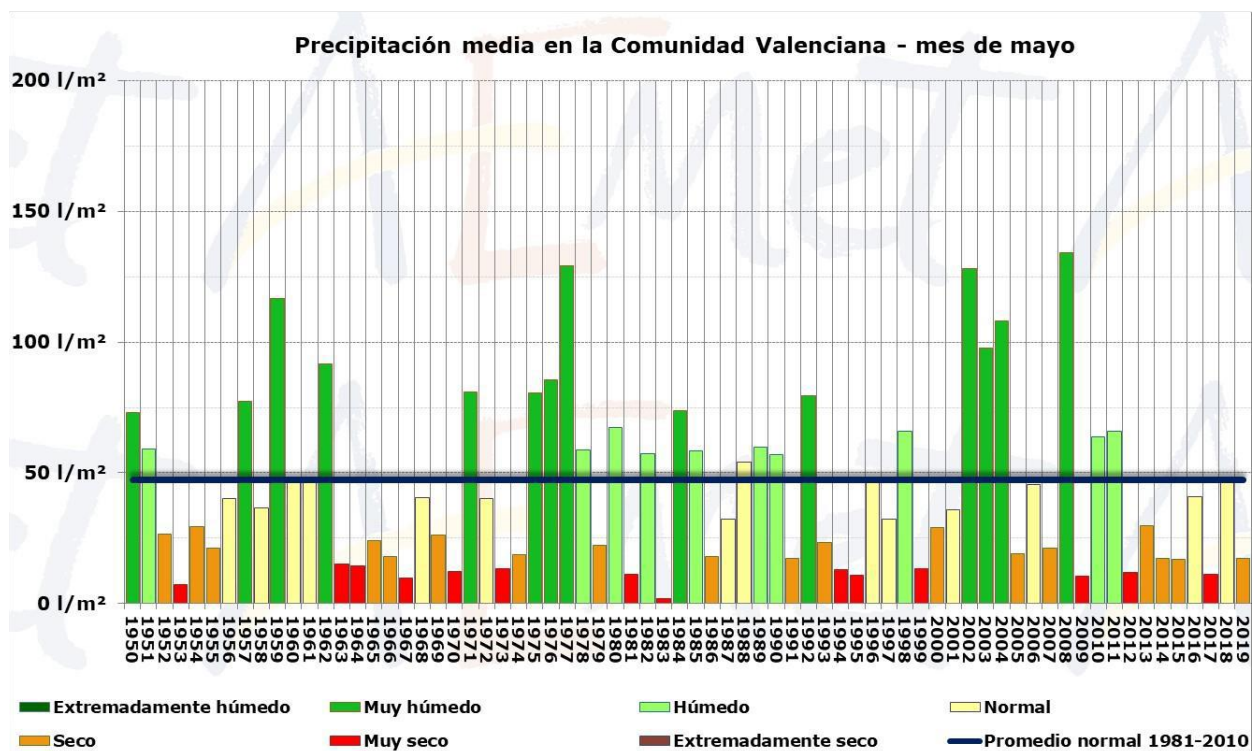

Figura 3. Precipitació mitjana a la Comunitat Valenciana per al mes de maig.

Les precipitacions de maig en moltes ocasions estan associades a fenòmens convectius, i així ha sigut este mes, tot i que han sigut tempestes molt poc organitzades, de curta durada i menys freqüents del que és habitual al maig. Hi va haver tempesta en algun punt del territori els dies 1, 18, 19, 21, 23 i 24. La tempesta més adversa es va registrar la vesprada del dia 1 i va afectar sobretot a la comarca d'Utiel-Requena, on va estar acompanyada de granís.

El màxim de precipitació acumulada al maig s'ha registrat a localitats de l'interior de la meitat nord, tot i que amb registres per davall de 50 l/m²: Aras de los Olmos, 48.1 l/m²; Montanejos, 46.6 l/m²; Fredes, 37.4 l/m². Els mínims mensuals s'han registrat al sud d'Alacant, amb acumulats inferiors a 5 l/m²: Alicante/Alacant, 0.8 l/m²; Rojals i Novelda, 1.0 l/m²; Elche/Elx, 1.4 l/m²; Torrevella, 1.9 l/m².

En relació al que sol ser normal en cada punt, el mes de maig ha sigut **molt sec** al 45% del territori, **sec** en un altre 45%, i pluviomètricament normal en el 10% restant.

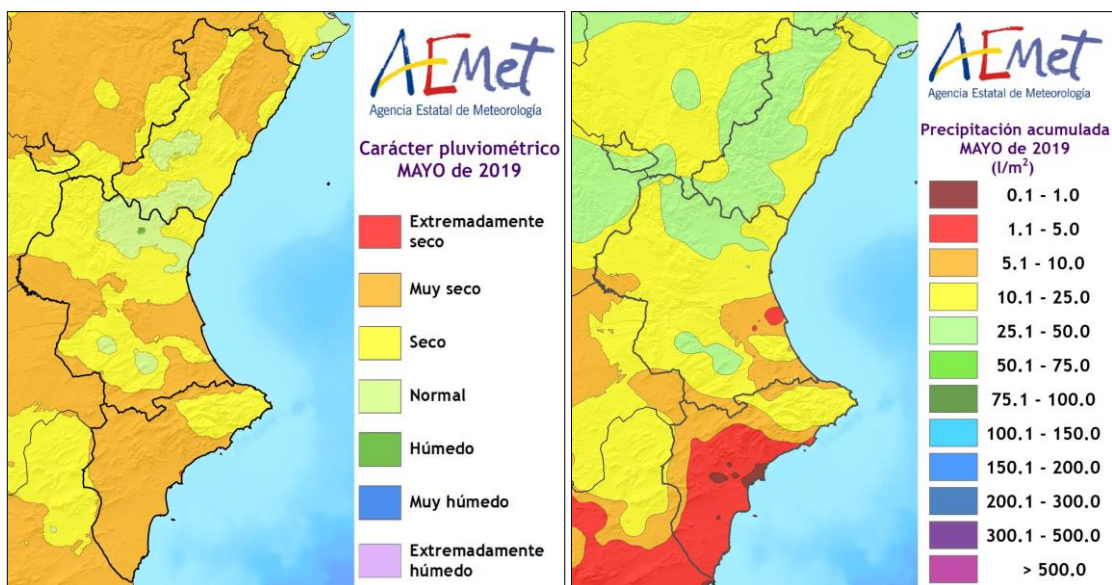

Figura 4. Precipitació acumulada i caràcter pluviomètric del mes de maig de 2019 a la Comunitat Valenciana.

Pel que fa a incendis forestals, s'han comptabilitzat per al mes de maig un total de **29 incendis**, valor per davall de la mitjana (49,6 incendis), amb una superfície forestal afectada de **3,79 ha** (valor també molt per davall de la mitjana mensual, que està en 244,72 ha.²)

DADES ESTADÍSTIQUES

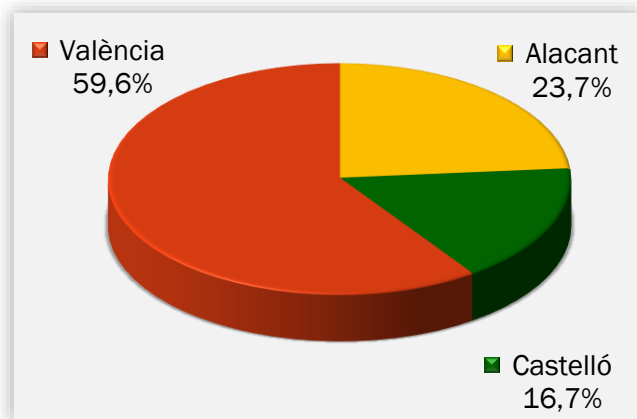
VALORS ACUMULATS

A la taula 1 i en els gràfics 1 i 2 es realitza un desglossament detallat del nombre d'incendis i la superfície afectada acumulada en l'any 2019 per províncies.

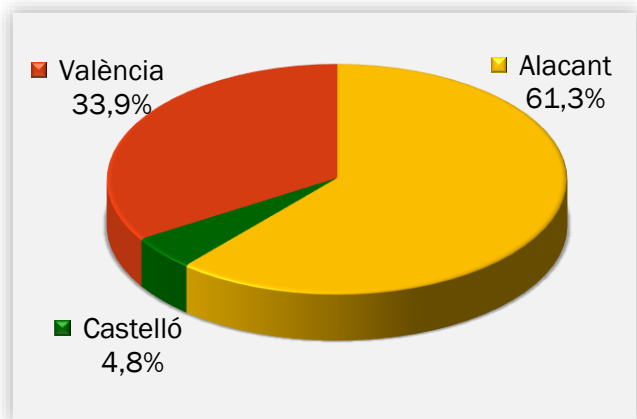
Província	Nombre	Superfície afectada Ha				
		Superfície rasa			Arbrada	Total
		Canyar	Altres rases	Total rasa		
Alacant	27	1,38	28,37	29,75	2,05	31,79
Castelló	19	0,44	0,13	0,56	1,92	2,49
València	68	7,97	6,24	14,21	3,35	17,55
Total	114	9,79	34,73	44,51	7,32	51,83

Taula 1. Nombre d'incendis i superfície afectada per tipus i províncies
Acumulat des de gener de 2019

² Les dades són provisionals. Qualsevol variació en el còmput es veurà reflectida en el següent número del butlletí.

Gràfic 1. Nombre d'incendis en percentatge

Gràfic 2. Superfície afectada en percentatge

La província més destacada pel que fa al nombre d'incendis és la de València (68), seguida de la d'Alacant (27) i Castelló (19). Pel que fa a la superfície, la més afectada és la d'Alacant (31,79 ha), seguida de València (17,55 ha) i Castelló (2,49 ha).

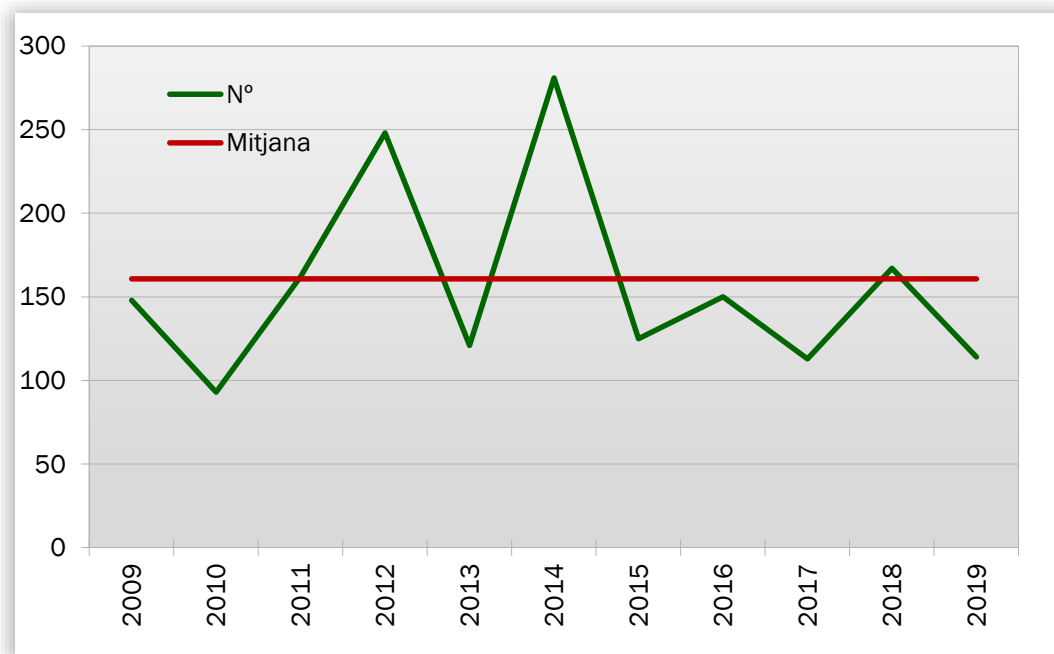
COMPARACIÓ AMB ELS VALORS MITJANS

Els valors acumulats a 31 de maig per a l'últim decenni es detallen a la Taula 2. En el que portem de 2019 s'han produït 114 incendis, valor per davall de la mitjana (161 incendis), amb una superfície afectada de 51,83 ha, que també està per davall de la mitjana (760,22 ha).

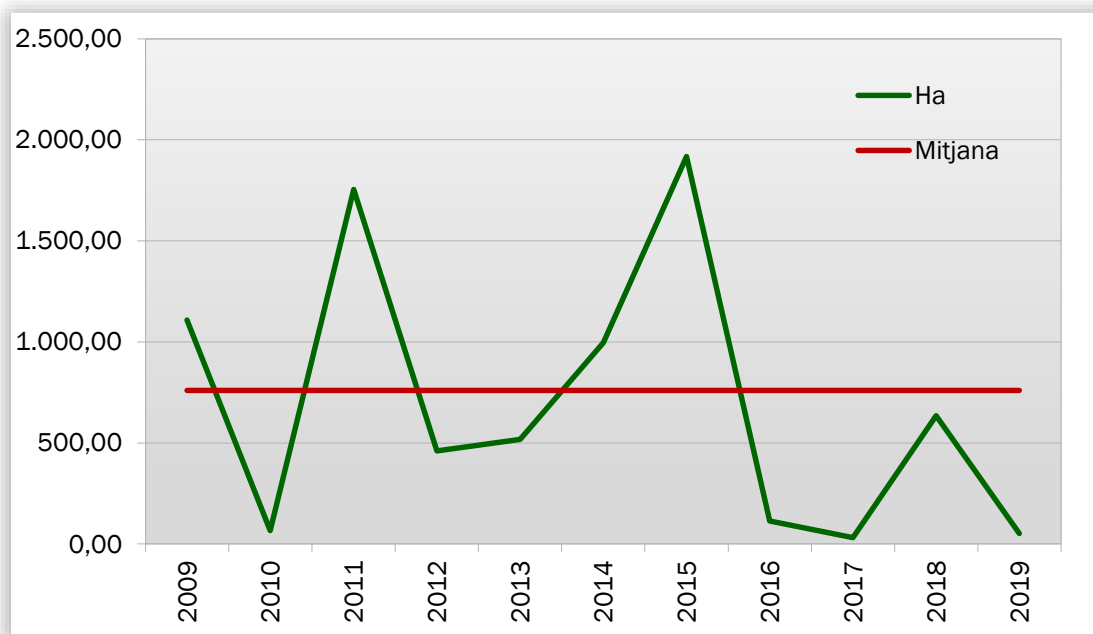
Any	Nº	Superfície
2009	148	1.108,99
2010	93	66,56
2011	162	1.754,47
2012	248	461,10
2013	121	517,76
2014	281	995,80
2015	125	1.917,13
2016	150	113,66
2017	113	31,63
2018	167	635,10
2019	114	51,83

Taula 2. Nombre i superfície acumulats en el mateix període analitzat

En els gràfics 3 i 4 es mostra l'evolució del nombre d'incendis i superfície afectada en el període d'estudi (maig) en l'últim decenni, en comparació amb el valor mitjà.

Gràfic 3: Evolució n° d'incendis en comparació amb el valor mitjà

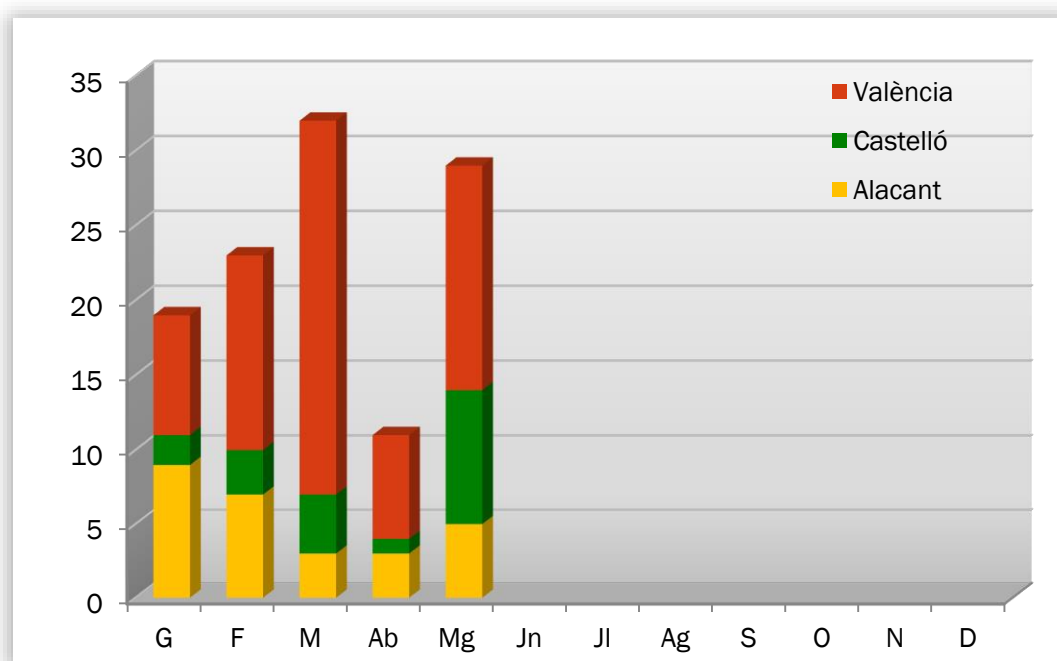
Gràfic 4: Evolució de la superfície afectada en comparació amb el valor mitjà

EVOLUCIÓ MENSUAL: NOMBRE

L'evolució mensual del nombre d'incendis es representa a través d'una taula numèrica en la qual es recullen els valors per a cada província, i el total de la Comunitat Valenciana (taula 3), juntament amb dos diferents representacions gràfiques, una de valors acumulats per províncies i una altra de comparació amb la mitjana dels últims 10 anys (gràfics 5 i 6).

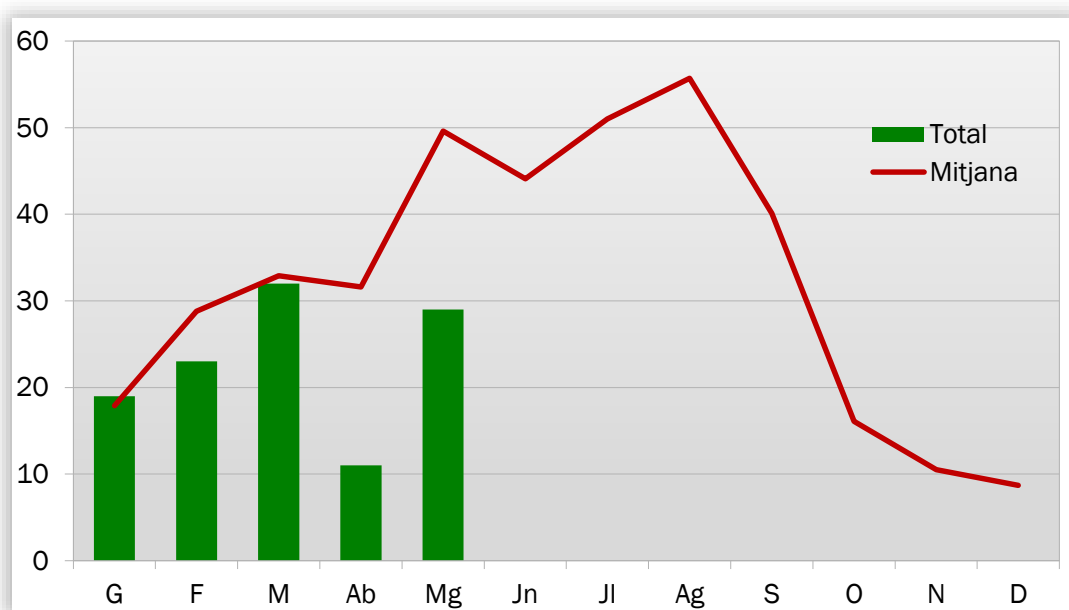
Mes	Alacant	Castelló	València	Total
Gener	9	2	8	19
Febrer	7	3	13	23
Març	3	4	25	32
Abril	3	1	7	11
Maig	5	9	15	29
Juny	0	0	0	0
Juliol	0	0	0	0
Agost	0	0	0	0
Setembre	0	0	0	0
Octubre	0	0	0	0
Novembre	0	0	0	0
Desembre	0	0	0	0
TOTAL	27	19	68	114

Taula 3. Evolució mensual del nombre d'incendis (2019)

Gràfic 5: Nombre d'incendis per mesos i províncies

Durant el mes de maig s'han registrat 5 incendis a la província d'Alacant, 9 a la de Castelló i 15 a la de València. Com ja s'ha comentat, el global està per davall dels valors mitjans.

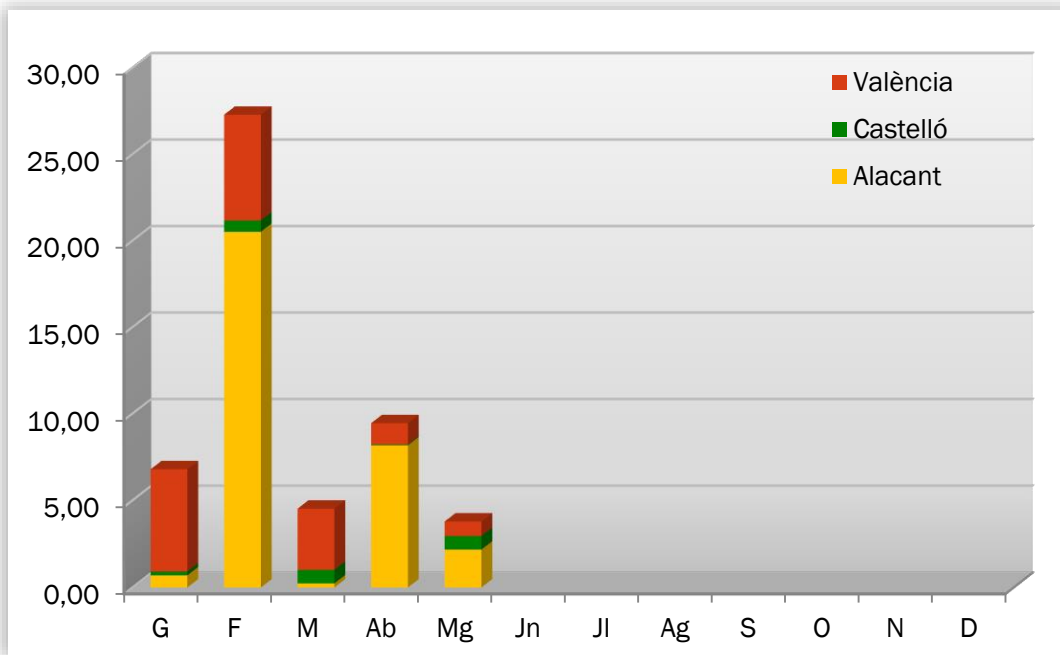
Gràfic 6: Nombre d'incendis per mesos, comparativa amb els valors mitjans de l'últim decenni

EVOLUCIÓ MENSUAL: SUPERFÍCIE AFECTADA

L'estudi de l'evolució mensual de la superfície afectada segueix una estructura similar a la ja descrita en l'apartat referit al nombre, si bé en la comparació amb els valors mitjans, donades les grans diferències de valors, s'ha utilitzat una escala logarítmica (gràfic 8).

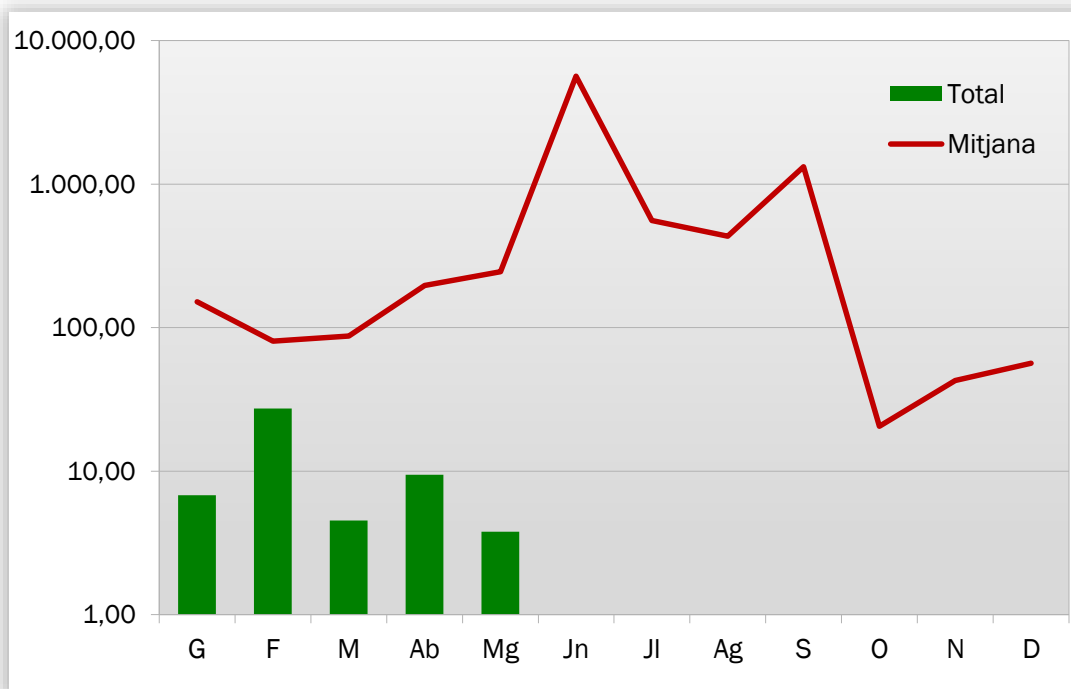
Mes	Alacant	Castelló	València	Total
Gener	0,70	0,22	5,87	6,79
Febrer	20,51	0,66	6,11	27,28
Març	0,23	0,78	3,51	4,53
Abril	8,17	0,05	1,23	9,45
Maig	2,18	0,78	0,83	3,79
Juny	0,00	0,00	0,00	0,00
Juliol	0,00	0,00	0,00	0,00
Agost	0,00	0,00	0,00	0,00
Setembre	0,00	0,00	0,00	0,00
Octubre	0,00	0,00	0,00	0,00
Novembre	0,00	0,00	0,00	0,00
Desembre	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	31,79	2,49	17,55	51,83

Taula 4: Evolució mensual de la superfície afectada (2019)

Gràfic 7: Superfície afectada per mesos i províncies

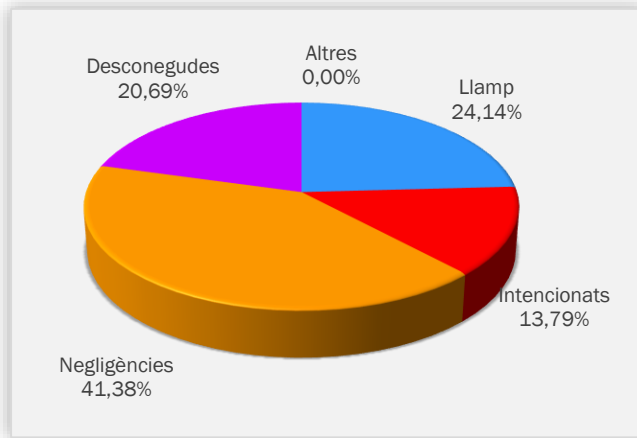
Durant el mes de maig de 2019 s'han vist afectades per incendis 2,18 ha de terreny forestal a la província d'Alacant, 0,78 en la de Castelló, i 0,83 a la de València. En conjunt, com ja s'ha comentat, aquesta superfície està per davall de la mitjana de l'últim decenni (244,72 ha).

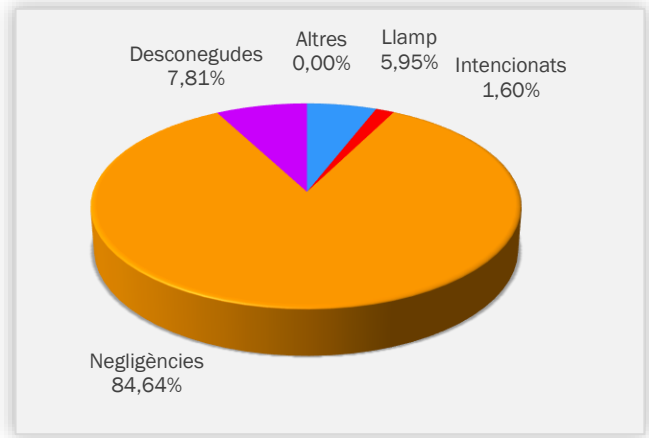
Gràfic 8: Superfície afectada per mesos, comparativa amb els valors mitjans de l'últim decenni

ANÀLISI DE LES CAUSES

L'estudi de les causes s'ha realitzat a partir dels percentatges en nombre i en superfície afectada, per al total de la Comunitat Valenciana en el mes de gener, i en l'acumulat del 2019.

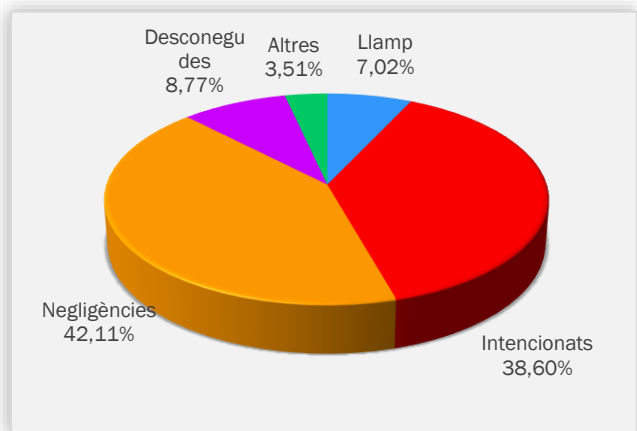

Gràfic 9: Comunitat Valenciana, % d'incendis ocorreguts per causa. Maig 2019

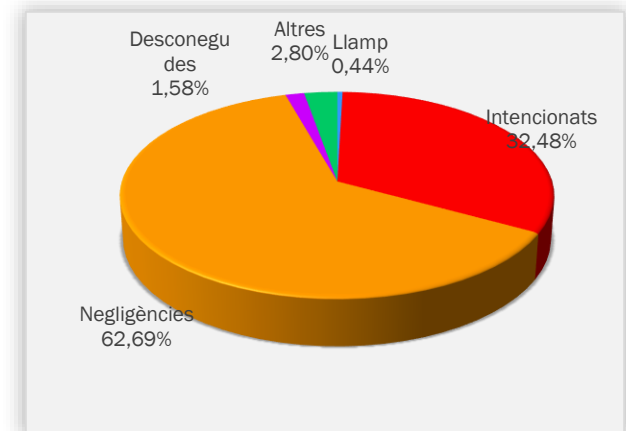

Gràfic 10: Comunitat Valenciana, % de superfície afectada per causa. Maig 2019

Al mes de maig s'han produït, en el conjunt de la Comunitat Valenciana, 7 incendis per llamp, 4 intencionats, 12 per negligències i 6 per causes desconegudes o en investigació. Els incendis per llamp van afectar a un total de 0,23 ha, els intencionats van afectar a 0,06 ha, els ocorreguts per negligències, a 3,21 ha i els de causes desconegudes o en investigació a 0,3 ha.

Gràfic 11: Comunitat Valenciana, % d'incendis ocorreguts per causa. Acumulat 2019

Gràfic 12: Comunitat Valenciana, % de superfície afectada per causa. Acumulat 2019

RELACIÓ COMPLETA D'INCENDIS EN EL PERÍODE

Fecha	Municipio	Sup (ha)	Causa	Paraje	Provincia
5-may.-19	L'Alfàs del Pí	0,0030	1	PN Serra Gelada	ALACANT
10-may.-19	Albalat dels Tarongers	0,0030	2	La canyá	VALÈNCIA
11-may.-19	Torres-Torres	0,0120	2	Barranco Banyet	VALÈNCIA
13-may.-19	Peñíscola	0,1000	2	Oachos/Rambla Alcalá	CASTELLÓ
13-may.-19	Alborache	0,0400	2	Molino de la Luz	VALÈNCIA
15-may.-19	Fontanars dels Aforins	0,0060	2	Pla de Mallaura	VALÈNCIA
15-may.-19	Algemesí	0,0150	1	Rincón del Sombrerer	VALÈNCIA
15-may.-19	Zarra	0,5000	2	Río Zarra	VALÈNCIA
15-may.-19	Soneja	0,4500	2	El Salto	CASTELLÓ
17-may.-19	Altea	0,0800	1	Sogai	ALACANT
18-may.-19	Ontinyent	0,0009	2	Pou Clar	VALÈNCIA
18-may.-19	Torralba del Pinar	0,1050	0	Solana	CASTELLÓ
19-may.-19	Alberic	0,400	3	Alcosser	VALÈNCIA
19-may.-19	Ayódar	0,001	0	La Jara Alta	CASTELLÓ
19-may.-19	Fanzara	0,037	0	Partida	CASTELLÓ
20-may.-19	La Pobla de Benifassà	0,001	3	La Font	CASTELLÓ
21-may.-19	Ador	0,015	3	Pda. Salares	VALÈNCIA
21-may.-19	Chelva	0,002	0	Alto Mozul	VALÈNCIA
21-may.-19	Chelva	0,000	0	Alto mozul	VALÈNCIA
21-may.-19	Villahermosa del Río	0,001	0	Masico Lobet	CASTELLÓ
22-may.-19	Cirat	0,080	0	Mal paso	CASTELLÓ
23-may.-19	Cocentaina	0,030	3	Alcofra	ALACANT
23-may.-19	Banyeres de Mariola	2,100	2	Río La Marjal	ALACANT
23-may.-19	Bocairent	0,005	2	Covetes dels moros	VALÈNCIA
25-may.-19	Polop	0,003	1	Camí del Bovalar	ALACANT
27-may.-19	Petrés	0,002	2	El Camí de les Basses	VALÈNCIA
29-may.-19	Requena	0,040	3	San Blas	VALÈNCIA
29-may.-19	Valencia	0,010	3	Montanyars del Saler	VALÈNCIA
31-may.-19	Santa Magdalena de Pulpis	0,016	2	El Camp Roig	CASTELLÓ

Codis de causes

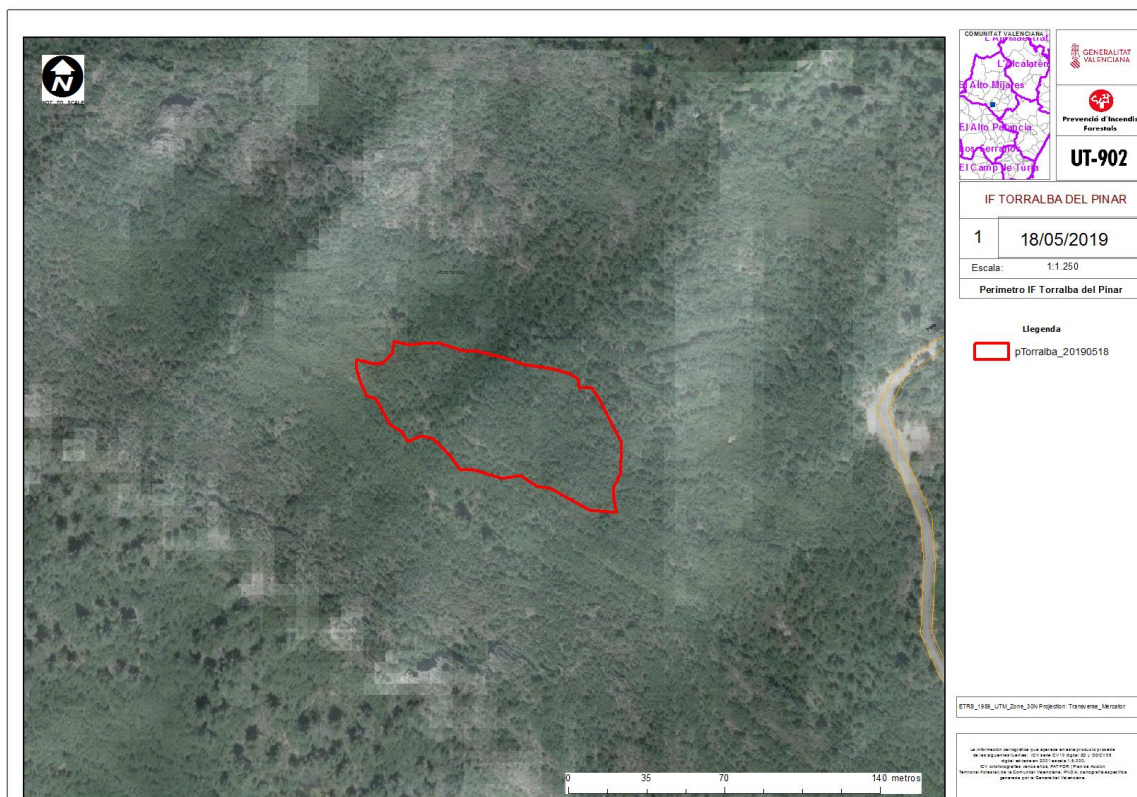
- (0) Llamp
- (1) Intencionats
- (2) Negligències
- (3) Desconeçuda/Investigació
- (4) Altres

COMPORTAMENT OBSERVAT DEL FOC

Durant el mes de maig els incendis que s'han originat en el territori de la Comunitat han mostrat propagacions escasses, afectant principalment a combustibles fins i mitjans. Tots els incendis que han tingut lloc han estat incendis de superfície que no han afectat a l'estrat arbori de manera generalitzada.

El gruix dels incendis d'aquest mes es pot classificar en dos grans grups: incendis provocats per llamp després d'episodis tempestuosos i incendis en què ha tingut un paper protagonista la inflorescència del xop.

Al llarg d'aquest mes de maig han tingut lloc diversos episodis tempestuosos que han provocat incendis amb escassa propagació, distribuïts principalment a l'interior de les províncies de València i Castelló. Aquests incendis han mostrat velocitats de propagació lentes i intensitats baixes, afectant únicament a la vegetació de superfície. Un bon exemple d'aquests incendis és el que va tenir lloc a Torralba de la Pineda, en plena Serra d'Espadà (Castelló). Tot i la càrrega i continuïtat del combustible (model 4 de Rothermel) present a la zona i l'abrupta orografia, el comportament va estar dins de capacitat d'extinció de l'operatiu, en bona part gràcies a la meteorologia present durant les hores nocturnes.

Imatge 1. Incendi de Torralba del Pinar (18/05/2019). Font: Unitat Tècnica

Imatges 2 i 3. Les condicions meteorològiques, la baixa disponibilitat del combustible i la bona feina del dispositiu d'extinció van fer possible que l'incendi afectés a poca superfície, tot i el model de combustible i l'orografia desfavorables de la zona. Font: Diputació Castelló i Unitat Tècnica

Al llarg de la primavera i amb major incidència durant el mes de maig, s'han anat produint acumulacions de la inflorescència del Xop creant "tapissos" continus de combustible fi molt disponible, principalment en barrancs i àrees recreatives, on abunda aquesta espècie. Això ha provocat una major incidència d'esdeveniments d'incendi en aquestes àrees. L'encara elevat contingut d'humitat del combustible viu ha ralentit la propagació d'aquests incendis i ha impedit el pas del foc a l'estrat arbori.

Imatges 4 i 5. Incendi de Banyeres de Mariola (2019.05.23) en zona de ribera i incendi de Benissoda (2019.05.16), on s'aprecia la propagació per superfície sense afectació a l'estrat arbori. Font: Servei de Prevenció d'Incendis Forestals

COMPORTAMENTE ESPERAT DEL FOC

A partir del seguiment de l'estat de la humitat dels combustibles vius mitjançant mostreig, s'ha elaborat la següent taula que mostra els últims valors mitjans del contingut d'humitat de les espècies més representatives de la Comunitat Valenciana (dades del mes de maig).

Especie	Extr. Seco	Muy Seco	Seco	Normal	Húmedo	Muy Húmedo
<i>Erica multiflora</i>						
<i>Juniperus oxycedrus</i>						
<i>Pinus halepensis</i>						
<i>Quercus coccifera</i>						
<i>Quercus ilex</i>						
<i>Rosmarinus officinalis</i>						
<i>Ulex parviflorus</i>						

Taula 1. Valors del contingut d'humitat de les espècies estudiades a la Comunitat en el mes de maig

S'observa que la majoria d'espècies de l'estrat de matoll presenten valors molt humits, com a efecte de les abundants pluges que s'han produït durant la primavera. No obstant això cal ressaltar que el *Pinus halepensis* comença a entrar en disponibilitat presentant valors secs. Malgrat aquest valor sec no s'ha observat de manera generalitzada el pas del foc a l'estrat arbori.

Basant-nos en el comportament del foc observat i en els nivells d'humitat del combustible, si hi ha ignicions en el territori de la Comunitat, poden esperar-incendis que afectin a l'estrat herbaci i de matoll a qualsevol alineació. En aquelles zones del territori en què l'estrat de matoll estiga més disponible i en plena alineació pot produir antorgeijos de manera puntual.

A mesura que avanci el mes de juny, i tot esperant que les condicions meteorològiques siguen més desfavorables, cal esperar que l'estrat de superfície vaja estant més disponible i acumulant combustible fi mort.

NOTICIES I DIVULGACIÓ

FORMACIÓ DE LES UNITAT AMB VEHÍCLE MOTOBOMBA

Al llarg del mes s'ha impartit formació relacionada amb terminologia, conceptes bàsics i normes de seguretat en incendis forestals, comportament del foc i maneig del vehicle motobomba. Aquesta formació té com a objectiu principal dotar el personal de nous coneixements que reverteixin en la seva pròpia seguretat, oferint al seu torn un millor servei públic. Els instructors que han elaborat i

impartit el curs han sigut Tècnics de l'Equip de Prevenció d'Incendis Forestals (EPRIF) del Ministeri d'Agricultura i Pesca, Alimentació i Medi Ambient i Tècnics de la Unitat Tècnica de VAERSA.

Imatge 6. Jornada formació al Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana

PUBLICACIÓ DEL "DECÀLEG DE VALÈNCIA" PER A LA DEFENSA INTEGRADA FRONT AL INCENDI EN LA GESTIÓ DEL MOSAIC AGROFORESTAL

'Decàleg de València', és el nom del document impulsat per la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, en la redacció han participat membres de la comunitat científica i professional, i que persegueix aprofitar les noves metodologies per a la planificació territorial en la prevenció d'incendis forestals.

Aquest estudi ha permès dotar d'una nova eina al disseny d'un mosaic agroforestal per a la defensa integrada enfront dels incendis, especialment davant dels grans incendis forestals (GIF), amb els coneguts com Punts Estratègics de Gestió (PEGs).

- <http://www.agroambient.gva.es/es/web/prevencion-de-incendios/planificacion>

MITIGACIÓ DEL RISC D'IGNICIÓ I PROPACACIÓ D'INCENDIS EN ZONES AMB ACULACIÓ DE LA INFLORESCÈNCIA DEL XOP

Durant aquest mes de maig totes les unitats amb vehicles motobomba del Servei de Prevenció d'Incendis Forestals han estat recorrent zones d'acumulació de la inflorescència del xop identificades sobre tot el territori de la Comunitat i treballant remullant periòdicament aquestes acumulacions. Amb aquesta feina es dificulta la ignició i propagació d'incendis en aquestes zones que tradicionalment han estat font de nombroses ignicions. Aquests treballs continuaran durant les properes setmanes fins que el risc d'incendi per aquesta causa desaparegui.

Imatges 7 i 8. Exemples d'acumulació de la inflorescència del xop i de la feina de les unitats amb vehicles motobomba. Font: Servei de Prevenció d'Incendis